

Nefndasvið Alþingis
b.t. allsherjar- og menntamálanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 10. júní 2022

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum, nr. 75/1998 (sala á framleiðslustað), 596. mál

Samtök atvinnulífsins (SA) vísa til tölvupósts allsherjar- og menntamálanefndar frá 30. maí þar sem óskað var umsagnar samtakanna um ofangreint frumvarp. Í mars 2022 var birt frumvarp til breytinga á áfengislögum þar sem lagt var til að heimiluð yrði vefverslun með áfengi í smásölu til neytenda. Að mati SA voru þær breytingar jákvæðar og tímabærar og til þess fallnar að jafna samkeppnisstöðu áfengisframleiðenda. SA telur enn mikilvægt að þær breytingar ná fram að ganga.

Með fyrirbyggjandi frumvarpi eru lagðar til breytingar á áfengislögum sem gera handverksbrugghúsum kleift að selja öl til neytenda á framleiðslustað. Eins og staðan er í dag geta þeir sem heimsækja handverksbrugghús neytt afurða á framleiðslustað en mega ekki kaupa þær og taka með sér heim í neyslupakkningum. Þar sem það hefur reynst erfitt fyrir smærri brugghús að koma vörum sínum í sölu í Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins, sem hefur einkarétt á smásölu áfengis, er mikilvægt að þeir fái frekari tækifæri til þess að selja vörur sínar en þeir hafa nú. Sú breyting sem lögð er til í frumvarpinu er því að mati SA sjálfsögð og tímabær. Engin ástæða er til þess að haga þessum málum með öðrum hætti hér en á Norðurlöndum. Með breytingunni yrði samkeppnisstaða minni framleiðenda gagnvart stærri framleiðsluadílum rétt að einhverju leyti. Þar sem mörg handverksbrugghús sinna ferðaþjónustu samhliða áfengisframleiðslu er sérstaklega mikilvægt að gera þeim kleift að selja afurðir sínar jafnhliða því sem starfsemi þeirra er kynnt fyrir ferðamönnum. Það mun án efa verða þáttur í viðspyrnu ferðaþjónustunnar eftir kórónukreppuna. Í því skyni væri þó rétt að slaka á þeim skilyrðum sem koma fram í 4. gr. frumvarpsins. Skilyrði fyrir veitingu framleiðslusöluleyfis eru mörg og sum íþyngjandi. Skilyrði 2. mgr. um 500.000 lítra viðmið fyrir veitingu leyfis til sölu á framleiðslustað er til dæmis órökstutt með öllu. Hvorki íslensk né alþjóðleg skilgreining á smáu handverksbrugghúsi er fyrir hendi og því virðist þessi lítrafjöldi handvalinn til að skilja ákveðin brugghús frá slíkri leyfisveitingu. Það fær illa staðist jafnræðisreglu stjórnarskrárinnar og EES-réttar. Þessi viðmið þarf að minnsta kosti að rökstyðja í greinargerð.

Breytingin er tímabær en jafnframt varfærin enda er um að ræða þrönga undantekningu frá einkarétti ríkisins á sölu áfengis. Strangar reglur gilda enn um viðtakanda áfengis. Hann þarf í öllum tilvikum að framvísa sönnun um aldur sinn til þess er afhendir honum áfengi. Þannig er tryggt að þeir sem hafa ekki hafa náð tilskildum aldri, sbr. 18. gr. laga nr. 75/1998, geti ekki keypt sér áfengi með þessum hætti. Sala handverksbrugghúsa á öli auðveldar því ekki aðgengi

að áfengi frá því sem nú er enda er öllum mögulegt að heimsækja brugghúsin og smakka eða kaupa afurðir þar til neyslu. Hins vegar tryggir breytingin að handverksbrugghús geta á auðveldari hátt komið vörum sínum í verð. Þannig er samkeppnisstaða þeirra jafnari samkeppnisstöðu stærri framleiðenda sem hafa betra aðgengi að Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins.

Á hinn bóginn efast SA um réttmæti þess að veita framleiðendum einnar áfengistegundar þessa heimild umfram aðra. Lítil brugghús víðs vegar um landið framleiða einnig aðrar tegundir áfengis, t.d. líkjöra. Að mati SA ætti að gera þeim framleiðsluaðilum kleift að sitja við sama borð og bjórframleiðendur að uppfylltum ákveðnum magnskilyrðum sem þó, líkt og að framan greinir, þarf að rökstyðja nánar.

Að framangreindum athugasemdum virtum styðja SA að frumvarpið verði að lögum.

Virðingarfyllst,

f.h. Samtaka atvinnulífsins

Heiðrún B. Gísladóttir.

Heiðrún Björk Gísladóttir